

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Аліна АЛЕКСОВА,

студентка 4 курсу

факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Наук. керівник: **Алла ОМЕЛЯНЕНКО,**

к.пед.н, доцент (БДПУ)

**ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ СКЛАДАТИ РОЗПОВІДЬ ЗА СЕРІЄЮ СЮЖЕТНИХ
КАРТИНОК**

Проблема розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку, як одного із головних завдань дошкільної лінгводидактики, зумовлюється необхідністю реалізації пріоритетних напрямків Національної доктрини освіти України у ХХІ столітті та законів України «Про мови», «Про освіту», «Про дошкільну освіту».

Проблема розвитку мовлення дітей не є новою, і вже досліджувалася лінгводидактами в аспектах: формування мовленнєвих умінь, зокрема: лексичних (Ю. Руденко, Є. Струніна), граматичних (К. Крутій, Н. Лопатинська), фонематичних (О. Амацьєва, О. Жильцова, Г. Ляміна), монологічних (Н. Гавриш, А. Зрожевська, А.Омелянєнко, Н. Харченко); Проте запропоновані методики навчання дітей розповідати за серією сюжетних картинок базуються переважно на емпіричних узагальненнях та не враховують психолінгвістичних особливостей опанування дітьми розповіданням.

Мета роботи полягала у теоретичному вивченні та експериментальній перевірці ефективності використання сюжетних картинок у розвитку зв'язної розповіді дітей старшого дошкільного віку.

Аналіз психолінгвістичної, лінгвістичної, психолого-педагогічної, лінгводидактичної літератури засвідчив важливість і необхідність мовленнєвого розвитку в дошкільному дитинстві. Формування умінь розповідати за серією сюжетних картинок не можна розглядати ізольовано від особливостей сприймання дітей тому перед тим, як вивчати особливості мовленнєвих навичок дітей старшого дошкільного віку складати розповіді за серією сюжетних картинок, були сформульовані такі завдання: підібрати серії сюжетних картинок, які відповідали б віковим особливостям дітей, записати розповіді дітей за запропонованими картинками, зробити аналіз висловлювань дітей за серією сюжетних картинок.

При відборі картинок для розповідання було враховано наступні вимоги, запропоновані А.Омелянєнко, зміст картини має бути цікавим, зрозумілим, виховувати позитивне ставлення до навколишнього; ілюстрації повинні бути високохудожніми; зображення персонажів, тварин та інших об'єктів мають бути реалістичними, зверталася увага на доступність не тільки змісту, а й зображення; не використовувалися картинки з надмірним нагромадженням деталей, щоб діти не відволікалися від головного [2, с. 36].

Результати констатувального етапу експерименту засвідчили, що більшість дітей перебувала на середньому і низькому рівнях розвитку зв'язного мовлення. На високому рівні було всього 6% дітей в обох групах і

на достатньому: 13% дітей в експериментальній і 10% – у контрольній групах.

Ураховуючи отримані результати, ми організували процес навчання розповідання дітей старшого дошкільного віку за серією сюжетних картинок. Мета підготовчого етапу полягала в збагаченні емпіричного мовленнєвого досвіду дітей синтаксичними конструкціями словосполученнями й реченнями, характерними для функціонально-смиислового типу мовлення – розповідь. З метою формування в дітей дошкільного віку таких параметрів монологічного мовлення, як синтаксична зв'язність, смислова цілісність та змістовність, до занять обов'язково включали різноманітні мовні вправи, дидактичні мовленнєві ігри, організовували проблемні мовленнєві ситуації тощо.

Після проведення першого етапу діагностування дітям дошкільного віку була запропонована серія сюжетних картинок з метою зробити порівняльний аналіз їхніх розповідей. Дітям було запропоновано скласти картинку в логічній послідовності та розповісти про те, що на них зображено. Аналіз здійснювався за однаковими критеріями та показниками. Порівняльний аналіз засвідчив значно вищий рівень сформованості вмінь складати розповідь в дітей ЕГ. Як засвідчують показники, значна частина дітей експериментальної групи досягли високого і достатнього рівнів розвитку зв'язного мовлення. У дітей контрольної групи відбулися незначні зміни.

Таким чином, проведений експеримент доводить, що серії сюжетних картинок є важливим засобом розвитку внутрішнього програмування мовлення дітей. Картинки допомагають дітям складати монолог за структурою, і тому їхні висловлювання набувають ознак зв'язності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика : підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. К. : Видавничий дім «Слово», 2011. 544 с.
2. Омеляненко А. В. Навчання дітей старшого дошкільного віку складати розповіді-роздуми / URL: https://drive.google.com/drive/folders/oB_NIWsiivGpsTHJqVEFSc1FCMWM (дата звертання: 15.03.2020).
3. Смирнова А. А. Использование серий сюжетных картин в развитии связной речи старших дошкольников / А.А. Смирнова, О. С. Ушакова. Москва, Педагогика, 2007. 365 с.

Марія АНДРЕЄВА,

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Науковий керівник: **Юлія СЕМЕНЯКО,**
канд. пед. наук, старший викладач (БДПУ)

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ДОЦІЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ В ПРИРОДІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ

В умовах сучасної екологічної кризи актуалізується проблема формування у підростаючого покоління стійкого ціннісного ставлення до